

Udgivet 19.09.2024

Landmænd: S'et i ESG er svært at sætte i skema

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har fået lavet en interviewundersøgelse blandt økologiske landmænd for at få deres input til den sociale bæredygtighed i ESG-afrapporteringen. Selv om en række temaer går igen, er S'et svært at sætte på formel.

Af Linda Michelle Handrup

EU har stillet krav om ESG-afrapportering fra alle større virksomheder, men det er uklart og komplekst, hvordan det sociale aspekt defineres, når der skal afrapporteres på S'et (*Social*), der samtidig har stået lidt i skyggen af fokus på E og G (hvv. *Environment* og *Governance*). Kravet om at afrapportere bæredygtighed kommer også til at omfatte dansk landbrug, og det bliver afgørende at sikre en relevant tolkning af EU's ramme direktiver under danske forhold.

Innovationscenter for Økologisk Landbrug ønsker at inddrage de økologiske landmænd via en kvalitativ interviewundersøgelse for at pege på de faktorer, landmændene selv vægter højt – blandt andet fordi værktøjet til afrapportering indtil nu har været udviklet i en konventionel kontekst. Antropolog Inger Anneberg fra Institut for Husdyr- og Veterinærvidenskab på Aarhus Universitet har foretaget undersøgelsen i samspil med innovationscenteret. Hun har interviewet 10 økologiske landmænd fra forskellige typer af produktioner og bedrifter, og dernæst har hun afprøvet temaerne fra deres svar i seks af Økologisk Landsforenings fagudvalg, hvor der også sidder landmænd.

Undersøgelsen fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug er et led i samarbejdet med SEGES Innovation om at udvikle en fælles skabelon for landbrugets ESG-afrapportering for at sikre ens og sammenlignelige afrapporteringer på tværs af både konventionelle og økologiske bedrifter.

Selv om der blandt de adspurgte økologiske landmænd er bred enighed om en række forhold, der opleves og opfattes som afgørende for trivsel, livskvalitet og social ansvarlighed, er den sociale bæredygtighed, som S'et skal dække over, svært at sætte på formel.

- Hvad der er rigtigt eller forkert, fx i ens forståelse af livskvalitet, er vanskeligt at gøre målbart. Der hersker en bekymring for, at indikatorer på det sociale område bliver for firkantede og for simple, konkluderer Inger Anneberg i den rapport, hvor hun opsummerer undersøgelsens resultater.

Svært med fælles definition

Også Innovationscenter for Økologisk Landbrug erkender, at opgaven er vanskelig:

- Det er udfordrende at indsnævre sociale hensyn til indikatorer, der kan identificeres og genkendes af alle landmænd og bruges i en ESG-afrapportering til at måle og sammenligne på tværs af bedrifter, fordi det er så uensartet og individuelt, hvordan vi som mennesker definerer vores trivsel. Derfor er det afgørende at vide, hvad der er vigtigt for de økologiske landmænd, så formuleringerne i skemaerne ikke straffer nogle,

når de faktisk gør det, som er bedst for dem og deres medarbejdere, siger Julie Cheron Schmidt Henriksen, der er projektleder i Innovationscenter for Økologisk Landbrug og har været med til at forme undersøgelsen.

Et eksempel er ferie, hvor de adspurgte landmænd har forskellige holdninger til, om de trives bedst med at rejse væk fra bedriften for at holde ferie, eller helst vil blive hjemme på gården, når de holder fri. Et andet eksempel er, om medarbejdere som krav skal have skiftende arbejdsopgaver eller tvungen efteruddannelse hvert år, samtidig med at det sociale ansvar dækker over at inkludere medarbejdere, som er socialt udsatte, og som kun trives i afgrænsede og gentagede opgaver – hver dag.

Netop fordi S'et er svært at definere, har Innovationscenter for Økologisk Landbrug valgt at undersøge landmændenes syn på området, så de kan give input til det videre arbejde med at udforme en ESG-skabelon, så den giver mening i forhold til landmændenes praksis og give et retvisende billede af deres fokus på social bæredygtighed.

En pointe fra undersøgelsen er også, at flere af landmændene er skeptiske over for at få flere skemaer, de skal udfylde, fordi de kan opleves som spild af tid og uden forbindelse til deres daglige arbejde.

Dyrevelfærd og biodiversitet giver livskvalitet

Uanset skemaskepsis og den vanskelige opgave i at finde fællesnævner, der kan beskrive S'et i ESG, går en række temaer igen blandt de økologiske landmænd. Det har høj værdi for deres opfattelse af livskvalitet at gøre indsatser, der giver gode forhold for naturen og biodiversiteten på deres bedrifter, ligesom dyrevelfærd og det daglige arbejde med marker og dyr under åben himmel bidrager til høj trivsel.

At involvere sig aktivt i lokalsamfundet og prioritere godt naboskab og en åbenhed over for besøg fra alt fra forbrugere og forhandlere til skoler og institutioner vægter også højt blandt de adspurgte. Flertallet af dem prioriterer desuden at udvise socialt ansvar ved at give plads til ansatte med særlige behov.

Blandt landmændene er der også en stolthed over at producere økologiske fødevarer og en selvforståelse omkring det at arbejde ud fra de økologiske principper og fokusere på en bæredygtig udvikling af bedriften, som bidrager til deres livskvalitet.

Samtidig lægger de vægt på, at der skal ligge en bæredygtig økonomi til grund for de sociale forhold for at have plads til at prioritere dem. Ligesom gode arbejdsforhold for både ejer og ansatte, samt en sund balance mellem familieliv og arbejdsliv også er i fokus som vigtige indikatorer for trivsel.

- Vi har fået et spændende indblik i landmændenes syn på social bæredygtighed, som kan nuancere og forbedre det videre arbejde med at udvikle skabelonen til ESG-afrapportering sammen med SE-GES Innovation, og vi er meget taknemmelige for den store åbenhed og deltagelse fra landmændene i undersøgelsen, siger Julie Cheron Schmidt Henriksen fra Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Her kan du se hele rapporten fra august 2024:

Økologiske landmænds erfaringer med social bæredygtighed (pdf, 17 s.)
(/media/lp4l4ls0/social-baeredygtighed_rapport-endelig.pdf)

**Funded by
the European Union**
NextGenerationEU

For mere information

**Julie Cheron Schmidt
Henriksen**

Teamleder for Klima og natur,
chefkonsulent

Klima, LCA, husdyrmanagement

+45 29 39 46 48

jcsh@icoel.dk

Christina Udby Hansen

Chefkonsulent

Events, arrangementer

+45 40 92 99 50

cuyh@icoel.dk